

FAKTA OCH MYT OM UTLÄNNINGARS BROTTSLIGHET

– En kommentar till Sturla Falck

AV BRITT SVERI

I det senaste häftet av NTFK:s tidskrift (nr 3, aug 1982) finns en artikel med rubriken »Den kriminelle invandrerer« av Sturla Falck. Min enda kännedom om Falck är att han är norrman, och det är glädjande att se att norska kriminologer nu börjar ägna sitt intresse åt den så viktiga invandrarproblematiken. Och detta trots att kriminalitetsproblemet inte på långt när har samma omfattning i Norge som det har i Sverige (jfr Kriminalstatistik 1980, tab 77, som visar att endast 44 utländska medborgare lagfördes för »förbrytelser« år 1980).

Utlänningsars brottslighet är ett område som man som forskare kan nalkas med olika attityder. Man kan i likhet med mig se det som ett socialt problem bland andra sociala problem, som det är viktigt att undersöka. Man anser det därför nödvändigt att i första hand ge en beskrivning av problemet, klarlägga dess storleksordning och se var det har sin tyngd. Det får man då göra med iakttagande av alla de försiktighetsmått som är involverade i alla slag av forskning. Man kan också som Falck se det som ett problemområde som är så fullt av fällor och faror, att man — om man är klok — helst bör avstå från att utforska det överhuvudtaget.

Jag är helt enig med Falck i att det alltid föreligger risk för att forskningsresultat kan missbrukas. Men det gäller alla typer av forskning inte enbart sådan som rör utlänningsars brottslighet. Därför vill jag också betona vikten av att man redovisar sina resultat på ett nyktert och sakligt sätt och undviker överord. Men å andra sidan får man inte gå så långt att man försöker sopa problemen under mattan och låtsas som om de inte finns. I slutet av 60- och början av 70-talet fanns i Sverige en tendens till att undvika allt tal om problem i samband med invandrare i det i och för sig mycket lovvärda syftet att inte sätta vapen i händerna på rasister och andra utlänningsfientliga personer. Men att på så sätt dölja eventuella problem kan i längden bli en dyrköpt erfarenhet. Under de senaste åren har debattklimatet i Sverige ändrats och invandrarproblem av olika slag har blivit föremål för en allt öppnare debatt.

Jag tycker att våra invandrare är en så viktig grupp i samhället, att man skall ge dem all den hjälp och allt det stöd de behöver i sin anpassning. För att kunna göra det är det naturligtvis nödvändigt att man genom forskning gör politiker och andra beslutsfattare uppmärksamma på att det finns problem, vilka de är och hur stora de är. Ett sådant problem är brottslighet och det är där min undersökning¹⁾ kommer in.

Falck tar i sin artikel upp olika metodfrågor som han anser är involverade i forskning rörande utlänningsars kriminalitet. Han menar att ett konstanthållande av variablerna kön, ålder och bostadsort (stad/land) är ett absolut krav i varje

¹⁾ Sveri, Britt (1980). Utlänningsars brottslighet. En jämförelse mellan om grövre brott övertygade personer 1967 och 1977. Kriminalvetenskapliga institutet vid Stockholms universitet. Stockholm 1980.

kriminologisk undersökning. När det så gäller utländska medborgare tillkommer variablerna nationalitet och anknytning till riket (kyrkobokföringsuppgift). För att man skall kunna tillåta sig att göra jämförelser mellan olika nationaliteter bör dessutom helst ett antal ytterligare variabler komma i fråga.

Falck skall nog behöva leta länge i den internationella litteraturen rörande forskning om utlänningars brottslighet för att finna en undersökning av någon storleksordning som samtidigt kontrollerar för samtliga dessa variabler. Det vanliga är nog att man inte ens tar hänsyn till om det rör sig om personer som är bosatta i landet i fråga eller ej.

I sin artikel har Falck ett avsnitt som han kallar »Det svenske exempel«. Avsnittet är tämligen rörigt och består av en mängd grundlösa påståenden. Det saknar dessutom enligt min uppfattning språklig stringens. Det hela synes botten i att Falck saknar empirisk erfarenhet av ämnet i fråga — och kanske av empiri överhuvudtaget.

Eftersom Falck i nämnda avsnitt också riktar en rad *grovt felaktiga påståenden* mot min undersökning av 1980 har jag ansett det nödvändigt att bemöta dessa.

De flesta av Falcks påståenden botten i den uppfattningen, att eftersom jag inte konstanthållit kön och bostadsort — de variabler som av Falck betecknas som de absolut viktigaste — utan nöjt mig med att kontrollera för medborgarskap, kyrkobokföringsuppgift, nationalitet, ålder och typ av brott, måste mina resultat vara missvisande. Därför är det också enligt Falcks uppfattning felaktigt av mig att dels jämföra nationaliteternas brottslingsfrekvenser sinsemellan och med svenskarnas dels att göra en jämförelse mellan åren 1967 och 1977. Jag borde med andra ord aldrig ha gjort någon av de två undersökningar som berörs i min rapport från 1980.

Jag kan självklart inte dela Falcks uppfattning på denna punkt. Men ställs man inför ett sådant påstående måste man förstås också ställa sig frågan om ett hän-synstagande till de två variablerna verkligen skulle kunna medföra någon väsentlig förändring av de resultat jag framlagt och av de konklusioner jag dragit. *Falcks påståenden är helt ogrundade och baserar sig på lösa antaganden.* För att det skall finnas fog för kritik måste man ju också kunna framlägga empiriska bevis från egna eller andras studier inom berört område som kan ge stöd för kritiken. Det har emellertid Falck inte kunnat göra.

Om könsvariabeln

När det gäller variabeln kön har jag i den beskrivning jag i min rapport ger (s 2—8) av invandarsituationen 1967—1977 också redovisat könsfördelningen hos olika nationaliteter och de förändringar som skett under tidsperioden. Jag konstaterar att det finns skillnader men också att det skett en förändring i utjämnande riktning. Jag har alltså på intet sätt försökt dölja detta faktum. Men jag visar också på att skillnaderna i könsfördelning inte är så stora som Falck vill ha det till för samtliga i undersökningen specificerade nationaliteter.

Anledningen till att någon fördelning på kön inte skett är att i undersökningsmaterialet från år 1967²⁾ var antalet kvinnor så lågt att en fördelning på utnyttjade

variabler vid korstabuleringar skulle ge antingen helt tomma fält eller försvinnande låga tal. Dessutom var förhållandet det att det i befolkningsstatistiken för år 1967 inte fanns några uppgifter om kön i kombination med ålder för utländska medborgare. För att kunna göra en jämförelse mellan åren 1967 och 1977 måste materialen vara föremål för samma variabelfördelning.

Falck hävdar, att om man inte tar hänsyn till respektiva nationalitets fördelning på kön begår man ett grovt misstag. Man förstår ju att alla läroböcker Falck studerat har kunnat berätta, att män oftare begår brott och oftare lagförs för brott än kvinnor. Följden härav måste då bli att vid en jämförelse mellan två nationaliteter, där i den ena antalet män i förhållande till antalet kvinnor dominerar, måste en totalberäkning på män och kvinnor bli oförmånlig för den nationalitet som har många män. Vad Falck emellertid glömmer bort är, att även relationen i brottslighet mellan män och kvinnor kan variera. Det är därför inte självklart att hans teoretiska resonemang är riktigt. Här, som på så många andra punkter i hans artikel, saknas empirisk efterprövning av påståendena.

I följande tabell görs ett enkelt försök på att testa innebörden av Falcks tyckande. Tabellen är beräknad för året 1977 och omfattar kyrkobokförda för grövre brott dömda personer. De två mittenkolumnerna anger en totalberäkning (män + kvinnor) per 1.000 invånare i åldrarna 15—64 år samt respektiva nationalitets fördelning på kön för denna åldersklass. I vänsterkolumnen finns motsvarande frekvensberäkning för män och i högerkolumnen för kvinnor. Samtliga kolumner med frekvenssiffror är rangordnade.

För grövre brott år 1977 dömda, kyrkobokförda personer efter nationalitet.
Per 1.000 invånare.

Män		Totalt (män + kv)		Könsfördeln. (män/kv) i befolkn. %		Kvinnor
Ungern	47.3	Ungern	34.6	58/42	Ungern	18.1
Finland	25.1	Polen	13.7	32/68	Polen	10.6
Polen	20.5	Finland	13.4	49/51	Jugoslavien	4.2
Jugoslavien	17.4	Jugoslavien	11.0	52/48	Spanien	3.9
Danmark	15.4	Spanien	10.1	70/30	Finland	2.3
Norge	14.2	Danmark	9.4	58/42	Grekland	2.3
Spanien	12.8	Norge	7.5	47/53	Turkiet	1.9
Turkiet	11.1	Turkiet	7.3	59/41	Norge	1.6
Tyskland	9.9	Italien	6.7	71/29	Danmark	1.1
Grekland	9.5	Grekland	6.6	59/41	Italien	0.9
Sverige	9.2	Tyskland	6.0	59/41	Sverige	0.9
Italien	9.1	Sverige	5.1	50/50	Tyskland	0.2
Österrike	3.5	Österrike	2.5	73/27	Österrike	0.0

²⁾ Sveri, Britt (1973). Utlänningars brottslighet. En kriminalstatistisk jämförelse mellan svenska och utländska medborgare. Svensk Juristtidning. Häfte 4, s. 279—310.

Vad man snabbt kan se är, att det inte finns några avsevärda skillnader i rangordning mellan de tre kolumnerna. Jämför man först frekvenserna för männen med totalfrekvenseran ser man, att det fortfarande är ungrare, finländare, polacker och jugoslaver som har de högsta frekvenserna och att det likaledes är turkar, tyskar, italienare, greker och österrikare som i likhet med svenskarna svarar för de lägsta. Inte heller finner man några uppseendeväckande förändringar om man jämför kvinnornas rangordning.

Det mest väsentliga resultatet är att fördelningen på kön inte alls medför några dramatiska förändringar för de fyra nationaliteter som har påtagligt sneda könsfördelningar. Österrikarna (med 73 % män) behåller sin bottenplats och italienarna (med 71 % män) ligger fortfarande långt ned på skalan och spanjorerna (med 70 % män) fortfarande mitt i fältet. Karakteristiskt är dessutom, att för polackernas del, där snedfördelningen är den motsatta (68 % kvinnor mot 32 % män), har fördelningen på kön ingen som helst effekt. Polackerna hamnar fortfarande bland de högst belastade nationaliteterna.

Det är således helt uppenbart, att befolkningsgruppernas könsfördelning spelar en ganska obetydlig roll i sammanhanget. Därav följer att den redovisning jag har givit av olika nationaliteters brottslingsfrekvenser och de jämförelser jag har gjort samt de *konklusioner* jag dragit är *korrekta*. (Jag vill emellertid tillägga, att en fördelning på kön inte är ointressant. Som tabellen visar kan man konstatera, att kvinnornas brottslighet — sådan den avspeglar sig i för grövre brott dömda personer — är mycket hög för vissa nationaliteter. Och detta faktum bör i sig själv vara tillräckligt intressant för att bli föremål för en särskild studie.)

Om bostadsortsvariabeln

Den variabel som förutom kön enligt Falcks uppfattning är »den viktigaste« är bostadsort (stad/land). Även i detta hänseende har han genom sina läroböcker kunnat konstatera, att folk är mer brottsliga i städerna än på landsbygden. Han menar därför, att om t ex utländska medborgare i högre grad är bosatta i städerna än vad fallet är med svenskarna, så kommer en total frekvensberäkning att utfalla till svenskarnas fördel så att de får för låga siffror i jämförelse med utlänningarna.

Till detta resonemang måste man först och främst anmärka, att dikotomiseringen land/stad för Sveriges del är helt förlegad. Nu talar man om kommunblock och tätorter av olika storleksgrad. Redan 1970 bodde 82 % av befolkningen i tätorter med mer än 200 invånare och hela 71 % i tätorter med mer än 2.000 invånare. Det blir sålunda inte mycket kvar till den egentliga glesbygdsbefolkningen. Det är därför också helt osannlikt att olikheterna i bostadsort skulle kunna ha något väsentligt inflytande på totalfrekvenserna.

När det gäller förhållandet mellan bostadsort och nationalitet saknas tyvärr för Sveriges del denna fördelning för senare års kriminalstatistik. På grundval av data från den undersökning jag utfört på om grövre brott år 1967 övertygade personer har det emellertid varit möjligt att fördela denna population på län. Med utgångspunkt i befolkningsstatistikens fördelning av rikets 24 län efter tätortsgrad år 1967 är det sedan möjligt att jämföra brottslingsfrekvenserna för svenska och kyrko-

bokförda utländska medborgare inom respektiva län. Jag skall illustrera resultaten genom att jämföra de 5 tätast befolkade länen med de 5 sk »glesbygdslänen». Hur frekvenserna fördelar sig framgår av nedanstående tablå.

Län	Tät- ortsgr.	Dömda per 1000 16—64 år		Län	Tät- ortsgr.	Dömda per 1000 16—64 år	
		sv. mb.	utl. mb.			sv. mb.	utl. mb.
Stockholms	95.5	7.3	7.6	Kronobergs	61.5	2.6	4.5
Göteborgs och Bohus	89.4	7.7	8.8	Hallands	61.1	4.7	9.8
Malmöhus	84.7	6.9	6.9	Skaraborgs	59.8	4.8	9.4
Västmanlands	82.2	6.4	6.5	Västerbottens	58.9	3.9	4.6
Örebro	79.6	5.1	9.4	Jämtlands	48.9	3.2	4.9
Hela riket		5.8	7.8				

I de fem tätast befolkade länen bor 41 % av den svenska befolkningen och 61 % av de utländska medborgarna. Det som då är ägnat att förvåna är, att fyra av dessa fem län har brottslingsfrekvenser för utländska medborgare som är ungefär desamma som för svenskarna. Detta indikerar att den överfrekvens som finns för utländska medborgare i hela riket (7.8 mot 5.8, dvs 34 %) inte kan bero på ett större antal lagförda utländska medborgare i storstadsområdena.

Ser man emellertid på de fem glesbygdslänen, där 12.6 % av den svenska och 6.2 av den utländska befolkningen var bosatt, är överfrekvenserna för utlänningarna betydande. Det verkar således sannolikt, att man kan förkasta hypotesen om att just storstadsområdena producerar överfrekvenser av lagförda utländska brottslingar — den är, för att använda ett uttryck från Falck, troligen en myt. Förklaringen till utlänningarnas allmänna överfrekvens måste sökas utenför storstadsområdena. Tyvärr medger inte det tillgängliga materialet någon detaljredovisning på bosättningsorternas olika tätortsgrader.

Man kan alltså konstatera, att inte heller bostadsortsvariabeln har den effekt som Falck tillskriver den.

Om diverse felaktiga påståenden

På sidan 130 gör Falck sig skyldig till ett helt *missvisande statistiskt resonemang* när han ger sig in på att beräkna »felmarginaler». Att tala om felmarginaler har någon mening endast när det rör sig om stickprov som är slumpmässigt dragna ur en population, och vi önskar få en uppfattning om sannolikheten för att vissa egen-skaper vi hittar i stickprovet fördelar sig på likartat sätt inom populationen. Men ingen kan ju rimligen göra gällande att polisen slumpmässigt plockar ut sitt klientel. I det aktuella fallet, som Falck gör så stort väsen av, rör det sig om 6 lagförda 15—17 åriga ungrare av ett befolkningsunderlag på 65. Att här ställa sig frågan om hur »representativa» dessa 6 är för »unga ungrare» är ur statistisk synvinkel helt meningslöst. Problemet med låga absoluta tal i ett fall som detta har att göra

med att tillfälligheter kan inträffa från ett år til ett annat (man kan exempelvis ett år få fast en liga med flera medlemmer), vilket då kan ge en betydligt högre frekvens än vad annars skulle ha varit fallet. Det är också med tanke på sådana tillfälligheter som jag uttryckligen har gjort uppmärksam på det låga absoluta antalet. Men samtidigt kan väl ett annat saklogiskt fenomen inte undgå en uppmärksam läsare av min rapport, nämligen att ungrare i samtliga åldersgrupper har kraftiga överfrekvenser i förhållande till andra nationaliteter. Tyvärr får detta förhållande den yngsta åldersgruppens överfrekvens att verka vara mer än en tillfällighet.

Falck talar (s 132) om att det kan dras fram många vad han betecknar som farliga exempel från min undersökning. Att Falck tar till sådana överord för att uttrycka sin indignation över att jag inte kontrollerat för kön och bostadsort får man väl ha överseende med, eftersom Falck förmodligen är en yngre forskare som i barnslig besserwisseranda till varje pris försöker hävda sig. Men det skall visa sig att han faller för eget grepp.

I en allmän beskrivning av undersökningsmaterialet har jag i min rapport (s 11) tillåtit mig konstatera, att totala antalet om grövre brott övertygade personer ökat med 71 % sedan 1967 och att denna siffra är en överfrekvens i jämförelse med ökningen i den kyrkobokförda befolkningen som är 40 %. Jämförelsen har skett i medvetande om att det endast är de kyrkobokförda om grövre brott övertygade personerna som har ökat, medan de icke kyrkobokförda i själva verket har minskat. Falck betecknar jämförelsen som ett grovt fel. Hade Falck varit den observante forskaren han vill ge sken av att vara skulle han längre fram i rapporten (s 14) ha kunnat konstatera att ökningen endast berör de kyrkobokförda. Läger jag så till att beräknar man ökningen för enbart den delen av populationen blir den hela 116 %. Då kanske t o m Falck kan förstå att det som Falck betecknar som ett grovt fel i själva verket är ett försiktigt uttalande från min sida.

Men Falck nöjer sig inte med detta utan fortsätter: »Denne feilen i prosentueeringsgrunnlag er gjennomført i hele undersøkelsen og fører til misvisende tall der de utenlandske statsborgere kommer dårligere ut.« *Detta uttalande är en direkt lögn* och ett härresande exempel på en medveten misstolkning av vad jag säger i min rapport. Påståendet är synnerligen graverande för den uppfattning man får om Falck som forskare. Jag har klart (s 19) i min undersökning deklarerat, att jämförelsen mellan svenska och utländska medborgares brottslingsfrekvenser endast kan komma i fråga vad beträffar kyrkobokförda utländska medborgare och det gäller förstås såväl de om grövre brott övertygade personerna som befolkningsunderlaget. Dessutom innehåller varje tabellrubrik uppgifter härom. Kan det egentligen sägas tydligare?

Som ett exempel på bristande kontroll av bostadsorts- och könsfördelning anför Falck (s 133) följande citat ur min rapport (s 20): »De utländska medborgarnas brottslingsfrekvens är emellertid betydligt högre än svenskarnas. I åldrarna 15—17 år har de dubbelt så höga frekvenser, i åldersklassen 18—20 år inte fullt men nästan dubbelt så höga och i åldrarna 21—24 år en halv gånger till så höga.« Vad menar egentligen Falck med sin kritik av denna konklusion? Utifrån de premisser som gäller för min undersökning är konklusionen helt korrekt. En sådan samman-

fattande kommentar har man givetvis lov att göra och ett hänsynstagande till andra variabler kan ge en mer varierad bild men i och för sig inte ändra konklusionen. För att det skett en ökning i yngre åldrar går inte att förneka. Jag har ju dessutom i det föregående visat, att de två variablerna inte alls har den avgörande effekt som Falck tillskriver dem. Det är helt chockerande att Falck utan vidare framkastar påståenden av denna typ. Varken bostadsort eller kön kan väl förklara den ökning som skett bland unga utländska medborgare. Det skall säkert andra och mer djupgående faktorer av psykologisk och socio-ekonomisk karaktär till för att förklara ökningen. Här är verkligen risken stor för att Falck själv bidrar till den mytbildning han så ivrigt varnar för. Genom att söka misskreditera mina data kan han invägga politiker och andra beslutsfattare i den föreställningen att här inte föreligger något problem. Falck visar prov på en hög grad av social oansvarighet.

Falck anmärker (s 134) på att jag, när jag jämför brottslingsfrekvenserna för skilda nationaliteter i olika åldersklasser gör läsaren uppmärksam på att de absoluta talen i vissa fall är små. Men i samma andetag påstår han också att jag på sidan 31 i min rapport glömt att göra ett sådant förbehåll. Här gör sig emellertid Falck skyldig till »å legge grunnlaget for vrangforestillinger« på det sätt han själv varnar för i sin artikel (s 118). Han underlåter nämligen att återge den omedelbara fortsättningen på citatet som lyder: »De faktiska antalen registrerade är emellertid låga såväl för dessa båda som för samtliga övriga med undantag av finländarna« (s 31, åldersklassen 45—66 år). Ännu ett exempel på en *direkt lögn* från Falcks sida.

Man kan verkligen ifrågasätta Falcks kriminologiska kunskaper. Han sätter i vissa fall likhetstecken mellan kriminalitet och om grövre brott övertygade personer när han redovisar data från min rapport. Han säger tex (s 135): »Nordiske statsborgere utgjør ca. 60 % av utlendingene og står for 68 % av kriminaliteten.« Att nordiska medborgare utgör 60 % av det utländska befolkningsunderlaget är korrekt. Om de dessutom svarar för 68 % av kriminaliteten har jag inte sagt något om. Däremot visar min undersökning, att 68 % av de utländska medborgare som år 1977 övertygades om grövre brott i Sverige är nordiska medborgare. Här gör väl Falck sig verkligen skyldig till mytbildning genom felaktig användning av forskningsresultat. Ett synnerligen *farligt exempel* för att använda Falcks egen vokabulär. Även rubriken i hans tabell 7 är missvisande (trots en fotnot som väl ingen läser) och ett exempel på samma sak.

Jag har i detta avsnitt visat hur Falck på flera punkter talar mot bättre vetande. Det är chockerande att en person som säger sig söka »sannheten« (s 119) kan tillgripa sådana ojusta metoder i syfte att misskreditera framlagda resultat.

Avslutande kommentar

Falck är helt fixerad vid de två variablerna kön och bostadsort. Tar man inte hänsyn till dessa båda variabler uppfyller man inte de krav Falck ställt upp i sin idealmodell och därmed skall man heller inte forska på området.

Med denna Falcks uppfattning blir alla kriminalstatistiska trendanalyser som

inte kontrollerar för kön och bostadsort fullkomligt värdelösa. Och om våra samlade kriminalstatistiska data inte räcker till för samtidig analys av så många faktorer som Falcks modell förutsätter så kan kriminalstatistiken lika gärna läggas ned.

Ett grovt fel i Falcks resonemang är väl att han inte skiljer mellan deskriptiva undersökningar och undersökningar med förklarande syfte. Jag ger i förordet till min rapport klart uttryck för syftet med min undersökning. Till yttermera visso säger jag (s 62) följande: »En kriminalstatistisk undersökning som den här föreliggande ger inga förklaringar den visar bara på vilka problem som finns.« Jag ger vidare i slutet av min rapport uttryck för att min undersökning bara utgör ett första steg. Nästa steg måste bli att söka finna faktorer av social eller psykologisk art som kan ge förklaringar till de skillnader i brottslingsfrekvens jag funnit mellan nationaliteterna och till de extremt låga respektive höga frekvenser vissa nationaliteter uppvisar. De variabler jag tagit hänsyn till, nämligen medborgerskap, nationalitet, kyrkobokföringsuppgift, ålder och typ av brott är fullt tillräckliga för syftet med *min* undersökning.

Frågan är: Har de forskningsresultat jag presenterat skapat en felaktig bild av brottsligheten bland utländska medborgare. Jag har i det föregående klart tillbakavisat den kritik Falck riktat mot undersökningen och även empiriskt visat att variablerna kön och bostadsort inte alls har den effekt Falck utifrån lösa antaganden tillskriver dem. Jag är fullkomligt klar över att felkällorna inom detta forskningsområde är många och jag anser också, att jag i mina undersökningar gjort nödvändiga reservationer såväl när det gäller analys som tolkning av resultaten.

Falck har en övertro på att forskningsresultat som härrör från undersökningar rörande utlänningars brottslighet lätt kan bli mytbildande. Jag tror att Falcks uppfattning på denna punkt är fel. De vanföreställningar som finns i samhället förstärks med hjälp av massmedia genom den publicitet som där ges åt enskilda fall, där utländska medborgare är inblandade. Använder sig massmedia av forskningsresultat vinklar de som regel resultaten i den riktning de själva önskar. Mytbildare kan man nog bli om man då av publicitetshunger nappar på kroken när massmedia lockar.

När jag påbörjade den första undersökningen om utlänningars brottslighet i slutet av 60-talet var det i ett skede, då man i massmedia utifrån enstaka fall skapade föreställningar hos allmänheten om de utländska medborgarnas brottslighet, som gjorde debatten helt inflammerad. Brottslighet kom att användas som ett slagträ i diskussionen om utlänningars vara eller icke vara i Sverige. Följden av detta blev att brottslighet bland utländska medborgare blev något som man helst inte borde tala om. När jag 1973 publicerade resultaten skapade de heller ingen debatt. Snarare var det så att när diskussionen någon gång flammade upp så kunde man med hjälp av mina resultat gjuta olja på vågorna.

Debattklimatet har förändrats och när jag 1980 publicerade min senaste undersökning var det vid en tidpunkt då debatten om de utländska medborgarnas delaktighet i narkotikabrottsligheten och den ekonomiska brottsligheten kulminerade. I min undersökning finns inga sensationella resultat beträffande dessa båda brotts typer. Men den kan å andra sidan upplysa om att antalet utländska ungdomsbrotts-

lingar ökat i oroväckande grad, den kan ge det för allmänheten lugnande beskedet att de flesta utländska medborgare visst inte är knark- eller våldsbrottslingar eller sysslar med ekonomisk brottslighet. Den kan också visa, att de flesta utländska brottslingar i likhet med svenska ägnar sig åt den traditionella stöldbrottsligheten. Den visar att brottslingsfrekvenserna ökat för vissa nationaliteter och i vissa åldersklasser. Jag vågar påstå, att den ger värdefulla och rättvisande informationer till myndigheter och andra beslutsfattare. Att jag skulle bidragit till någon missvisande mytbildning har jag däremot inte upplevt.

Jag har i mitt inlägg tillbakavisat Falcks missriktade och oberättigade kritik, som har sin grund i lösa teoretiska påståenden. En debatt omkring forskningsmetoder och forskningsresultat är alltid värdefull. Men det gäller under förutsättning av att diskussionen förs på ett sakligt och framförallt just sätt. Det sätt på vilket Falck framfört sin kritik visar att han saknar förmåga att leva upp till denna standard.

Avslutningsvis vill jag uttrycka min förhoppning om att jag fått Falck att förstå, att när det gäller empiriska undersökningar kan man inte alltid förvänta sig att terrängen skall överensstämja med kartan. Falck bör nog också ha följande ord av Holberg i minnet:

»Eet er et Sökort at forstaa
Et andet Skib at före.«

Adress:

Fil. kand. Britt Sveri
Kriminalvetenskapliga institutet
Stockholms universitet
106 91 STOCKHOLM

EN TILLÄGGSREFLEXION

AV KNUT SVERI

En finsk kriminolog gav en gång uttryck för att det skulle vara mycket enklare att bedriva en vettig och human kriminalpolitik om tidningarna förbjöds att trycka och skriva om kriminaliteten. Tidningarna, hävdade han, kan genom sin förvridding av fakta hetsa upp stämningen på ett sådant sätt att beslutsfattarna — som beklagligtvis i huvudsak får sin uppfattning i dessa frågor genom att läsa tidningar — anser sig tvingade att fatta beslut i en viss riktning. Det ligger mycket i detta konstaterande, men sedan jag tagit del av Sturla Falcks artikel känner jag en viss benägenhet att låta min finska kollegas rekommendation även omfatta en del av kriminalvetenskapliga alster. Från sin begränsade norska horisont förstår Falck tydligen inte vilka problem som i dag finns latenta i det svenska samhället just i fråga om invandrarna, deras anpassning och förhållande till den inhemska befolkningen. Han tycks heller inte begripa vilket viktigt slagträ för rasisterna (och de är flera än man tror!) just utlänningarnas kriminalitet är. Och han tycks därför